

Heerlen

raadsinformatiebrieft

Heerlen,
18 juni 2024

Documentnummer
121131

Onderwerp
Verduurzamingsoffensief Heerlen

Inleiding/aanleiding

We willen in Heerlen dat bewoners kunnen wonen in een passende, duurzame en betaalbare woning. Het planmatig renoveren en verduurzamen van zowel corporatiewoningen als particuliere woningen heeft daarbij hoge prioriteit. Dat is pure noodzaak, want veel Heerlenaren krijgen te maken met energiearmoede, die huishoudens vaak voor de onmogelijke keuze stelt tussen koken of stoken. Dat is onacceptabel. Daarom heeft Heerlen de afgelopen periode vol ingezet op een verduurzamingsaanpak waarin duurzaamheid en solidariteit hand in hand gaan. Duizenden Heerlense huishoudens hebben binnen die aanpak sinds het najaar 2022 al gebruik gemaakt van een keur aan energiebesparende maatregelen die de energierekening op korte termijn naar beneden helpt, van noodisolatiebudgetten tot de witgoedregeling. Zo streeft de gemeente samen met verschillende partners, van de Parkstadgemeenten tot woningcorporaties, naar 'energierechtvaardigheid': Een situatie waarin iedereen een betaalbare energierekening, een leefbare woonkamertemperatuur, en een houdbare ecologische voetafdruk heeft.

Nu is de tijd rijp voor de volgende stap in deze aanpak: Een intensivering van structurele verduurzaming van woningen. Met dat doel lanceert Heerlen nu een Verduurzamingsoffensief. Het Heerlense Verduurzamingsoffensief zet in op verschillende delen van onze woningvoorraad: Zo komen er nieuwe subsidies voor particuliere woningeigenaren en ondersteuning van particuliere huurders, verbinden we in een buurtgerichte aanpak de verduurzaming van zowel corporatiewoningen als particuliere woningen, en faciliteren en subsidiëren we buurtgerichte collectieve inkoopacties van duurzame woningaanpassingen. Met deze initiatieven zorgen we niet alleen voor een verbetering van de leefomstandigheden van onze inwoners, maar dragen we ook bij aan de bredere solidaire duurzaamheidsdoelen en klimaatambities van Heerlen.

Het offensief begint met twee startgebieden, namelijk de Heerlense buurten waar de energiearmoede het hoogst is: Vrieheide en Molenberg. Dit jaar nog worden in deze buurten de eerste tientallen woningen verduurzaamd. De lessen die we in deze buurten opdoen, dienen als basis voor de verdere uitrol van het offensief elders in de stad de komende jaren.

Met deze raadsinformatiebrieft en de bijbehorende bijlage geven we ook gehoor aan de moties 269 'Versneld isoleren', motie 295 'Begeleiden bij initiatief verduurzamen', toezegging 3082 'Regionaal isolatie verduurzamingsprogramma' en toezegging 3279 'Renovatie en verduurzaming VHF'.

Initiatieven om te verduurzamen algemeen

Er zijn meerdere initiatieven om het verduurzamen van woningen te stimuleren. In Heerlen hebben de gemeente, woningcorporaties en huurdersorganisaties afspraken gemaakt om samen te werken aan verduurzaming. De belangrijkste punten zijn:

- Energie besparen, isoleren en duurzaamheid: Alle EFG-labels verdwijnen voor 2029 uit de woningvoorraad van de woningcorporaties. Bij renovatie wordt gestreefd naar minimaal de 'Standaard voor Woningisolatie', en wordt buurtgericht gewerkt om ook particuliere woningeigenaren waar mogelijk en gewenst te ondersteunen bij de verduurzaming.
- Zonnepanelen: In 2030 moet 30% van de sociale woningen zonnepanelen hebben.
- Warmtetransitie: De overstap naar aardgasvrije buurten wordt buurt voor buurt aangepakt.

Verduurzaming particuliere woningen van eigenaar-bewoners

In pilotbuurt Vrieheide worden de komende jaren enkele honderden kwetsbare woningen gerenoveerd en verduurzaamd, mede met gelden toegekend uit het landelijke Volkshuisvestingsfonds. Dit gebeurt in samenwerking met woningcorporaties Weller en Wonen Limburg. De pilot start in september en omvat onder andere:

- Dakisolatie, nieuwe vliesgevels en isolatie van kopgevels: dit zorgt voor een energiebesparing van 1.500 m³ gas per jaar per woning.
- Zonnepanelen: Samen met energiecoöperaties worden zonnepanelen geïnstalleerd op de daken van eigenaar-bewoners.

De lessen die in Vrieheide worden opgedaan zullen de basis vormen voor de renovatie en structurele verduurzaming van kwetsbare woningen in andere buurten en wijken. Daarbij gaat prioriteit uit naar 1200 kwetsbare woningen in de focusbuurten van Heerlen-Noord waarvoor Heerlen landelijke steun vanuit het Volkshuisvestingsfonds heeft ontvangen, maar ook naar wijken met hoge energiearmoedecijfers in het zuiden van de stad, zoals Molenberg.

Verduurzaming particuliere woningen met verhuurders-huurders

Hoewel gemeenten geen directe Rijksmiddelen voor verduurzaming van particuliere huurwoningen ontvangen, ondersteunt het offensief ook deze doelgroep. Tot de mogelijkheden behoren:

- Subsidie voor Verduurzaming, Onderhoud en Energieadvies (SVOH): Verhuurders kunnen €6.000,- per woning ontvangen.
- Initiatiefrecht van huurders: Huurders kunnen verhuurders vragen om verduurzamingsmaatregelen te nemen tegen een redelijke huurverhoging. Dit wordt vanaf 2030 verplicht.

Regelingen voor Bewoners in Heerlen

- Campagne 'Heel Heerlen Bespaart': Energie bespaarcoaches informeren bewoners over energiebesparing en bieden praktische hulp, zoals het vervangen van onzuinige lampen, het omruilen van witgoed en de e-knip app.

- Isolatie- en Verduurzamingsprogramma (IVP): Specifieke doelgroepen krijgen ondersteuning bij het isoleren en verduurzamen van hun woning.
- Lokale Aanpak Isolatie (LAI): Collectieve inkoopactie voor slecht geïsoleerde particuliere koopwoningen met een lage WOZ-waarde. Medio juli start een pilot in de wijk Molenberg waarbij 50 woningen worden verduurzaamd.

Overige Initiatieven

- Uitvoeringsplan transitievisie warmte (TWV 2.0): Per jaar wordt één buurt aangepakt. In 2024 is dit Hoensbroek-Centrum.
- Parkstadverduurzaamt.nl: Een website die hulp biedt en ontzorgt bij het verduurzamen van woningen, van VVE's tot huurders.
- Energierectvaardigheidsfonds: Dit fonds biedt drie soorten leningen voor mensen die niet gebruik kunnen maken van bestaande financieringsmogelijkheden.
- WoonWijzerWinkel Limburg (WWWL): Geeft informatie en advies op maat over duurzame oplossingen voor woningen, én gaat de buurten in om ondersteuning naar de voordeur te brengen.
- Publiek-coöperatieve samenwerking: energiecoöperaties nemen deel aan de buurtgerichte verduurzamingsaanpak, en er wordt verder gewerkt aan een businesscase voor een lokaal sociaal duurzaam energiebedrijf, klaar in 2025.
- Wellbased project: Onderzoek naar de relatie tussen woonomstandigheden en gezondheid. Resultaten worden eind 2024 verwacht.

Met deze initiatieven en regelingen wil Heerlen bijdragen aan een duurzame toekomst voor zowel corporatiewoningen als particuliere woningen.

Kernthema:

Riool, afval en milieubeheer

Bijlagen

Memo Toelichting Verduurzamingsoffensief

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Heerlen,

de secretaris,

de burgemeester,

drs. V.N. Gosselink-Van Dijk

drs. R. Wever